

Білоцерківський національний аграрний університет

Соціально-гуманітарний факультет

Круглий стіл до Міжнародного дня прав людини
«Права людини в умовах війни: міжнародні стандарти та
національний вимір»

В межах роботи гуртка «Актуальні проблеми міжнародного права»

(електронне видання)
10 грудня 2025 рік

м. Біла Церква

4. In Ukraine Short Range Drones Become Most Dangerous Weapon for Civilians UN Human Rights Monitors Say. *Ukraine*. URL: https://ukraine.un.org/en/289062-ukraine-short-range-drones-become-most-dangerous-weapon-civilians-un-human-rights-monitors?utm_source (date of access: 05.12.2025).
5. Landmine casualties hit four-year high as treaty setbacks deepen | The United Nations Office at Geneva. *The United Nations Office at Geneva*. URL: https://www.ungeneva.org/en/news-media/news/2025/12/113487/landmine-casualties-hit-four-year-high-treaty-setbacks-deepen?utm_source (date of access: 05.12.2025).
6. Grim milestone on World Humanitarian Day: WHO records 1940 attacks on health care in Ukraine since start of full-scale war. *World Health Organization (WHO)*. URL: https://www.who.int/europe/news/item/19-08-2024-grim-milestone-on-world-humanitarian-day--who-records-1940-attacks-on-health-care-in-ukraine-since-start-of-full-scale-war?utm_source (date of access: 05.12.2025).
7. Доповідь щодо ситуації з правами людини в Україні, 1 грудня 2024 р. – 31 травня 2025 р. | Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні. *Home | UN Human Rights Monitoring Mission in Ukraine*. URL: https://ukraine.ohchr.org/uk/Report-on-the-Human-Rights-Situation-in-Ukraine-1-December-2024-31-May-2025?utm_source (дата звернення: 05.12.2025).

УДК 343.8

КОРУПЦІЯ У КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СИСТЕМІ - РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ

Сімакова С.І., к.ю.н., доцент
кафедри публічно – правових дисциплін
Соціально-гуманітарний факультет
Білоцерківський національний аграрний університет

Під час написання тез розглянуто питання, що стосуються корупційних проявів у кримінально-виконавчій системі. Зосереджено та причини виникнення корупції та проаналізовано шляхи подолання корупції.

Ключові слова: корупція; кримінально-виконавча система; обмеження волі; позбавлення волі; протидія.

Корупція — це не просто порушення закону чи отримання хабаря, це явище, яке глибоко проникає в соціальні, економічні та моральні основи суспільства, підриваючи довіру громадян до держави. У кримінально-виконавчій системі корупція набуває особливо небезпечних форм, адже спотворює мету покарання, підриває принципи справедливості та рівності усіх громадян перед законом, створюючи подвійні стандарти для засуджених і персоналу [1, с. 42].

Існування корупції у кримінально-виконавчій системі пов'язують ще з існуванням «радянських часів», про те через перехідний характер реформ, недостатнє фінансування та слабкість контролю корупція в умовах сьогодення прогресує [2, с. 17]. Боротьба з корупцією у кримінально-виконавчій системі повинні бути пріоритетними напрямками держави, адже саме у місцях обмеження та позбавлення волі формується уявлення про справедливість закону.

У контексті пенітенціарної системи боротьба з корупцією набуває особливого змісту, де кожен працівник кримінально-виконавчої установи виконання покарань має владу над людьми, які позбавлені чи обмежені волі, може впливати на їхні права, умови тримання, можливості дострокового звільнення чи переведення. Корупція може також проявлятися в незаконних переведеннях засуджених до легших рівнів умов тримання, коли підроблюються характеристика про умови відбуття покарання, що сприяє умовно-достроковому звільненню, чт отримання коштів персоналом колонії від засуджених за послаблення режиму умов тримання в установі чи невжиття дисциплінарних заходів, які були допущені засудженим. Використання владних повноважень персоналом установ не в інтересах кримінально-виконавчої служби, а з особистої вигоди призводить до існування корупції. Корупція в стінах кримінально-

виконавчих установ проявляється у передачі засудженими працівниками установ заборонених предметів, речей чи речовин, і покращенні умов тримання. Подібна практика формує атмосферу подвійної моралі — коли офіційно декларуються законність і дисципліна, а фактично діє система неформальних домовленостей. Це веде до деградації самої мети покарання, оскільки засуджений бачить: не виправлення, а гроші й зв'язки вирішують усе [3, с. 31]. Часто корупційні дії відбуваються не між двома особами, а мають системний характер — коли у схемі задіяні кілька працівників, а іноді й керівництво установи. Так створюється «культура мовчання», у якій працівники не повідомляють про порушення колег, щоб не наражатися на тиск чи ізоляцію. Про те, завдяки оперативним відділами, та їхній роботі працівники кримінально-виконавчої системи, які порушують норми моралі, права, та свої прямі функціональні обов'язки виявляються, притягуються до відповідальності, звільняються зі служби.

Причини виникнення корупції мають комплексний характер. Їх не можна звести лише до низьких зарплат чи слабого контролю. Йдеться про системне поєднання економічних, організаційних, морально-психологічних і правових чинників. По-перше, низький рівень матеріального забезпечення працівників кримінально-виконавчої служби змушує багатьох шукати неформальні джерела доходу. За офіційними даними, середня заробітна плата інспектора установи виконання покарань становить удвічі менше, ніж середній дохід по країні [4, с. 112]. У таких умовах хабар чи «подяка» сприймається не як злочин, а як «доплата за ризик». По-друге, замкнутість системи. Більшість установ виконання покарань є ізольованими від суспільства. Візити журналістів, правозахисників чи волонтерів — рідкість. Відсутність відкритості створює сприятливе середовище для зловживань, адже будь-яку інформацію можна приховати під грифом «відомча таємниця» [5, с. 56]. По-третє, психологічна втома та професійне вигорання персоналу. Робота у місцях позбавлення волі — це постійний контакт із агресією, конфліктами, негативом. За таких умов легко

втратити моральні орієнтири, особливо коли система не підтримує працівників належною мотивацією чи повагою.

Подолання корупції — процес складний і довготривалий, адже це не лише питання покарання винних, а передусім питання формування нової культури служби. Покращення соціально-економічного становища персоналу призведе до того, що працівник, який отримує гідну зарплату, має менше спокус ризикувати кар'єрою заради хабаря.

Впровадження програми психологічного розвантаження та тренінги з етичної поведінки для працівників пенітенціарної системи буде сприяти недопущення ними правопорушень. Покращення існуючих автоматизованих систем контролю сприятиме мінімізації людського фактору, та зменшить кількість правопорушень.

Невідворотність покарання повинна полягати у тому, що навіть дрібне порушення повинно мати наслідки, незалежно від рангу винної особи, яка порушила свої функціональні обов'язки. Підвищення рівня професійних знань, зокрема вивчення та повторення норм антикорупційного законодавства здатне впливати на недопущення корупційних проявів у кримінально-виконавчій системі. Роз'яснення норм антикорупційного законодавства, наголошення на видах відповідальності за вчинені корупційні правопорушення допоможе уникнути правопорушень пов'язаних з корупцією працівниками кримінально-виконавчої системи.

Важливо також формувати нову філософію покарання — не каральну, а виховну. Там, де панує людяність, повага до гідності засудженого й високий професіоналізм персоналу, корупції значно менше місця.

Подолання корупції у кримінально-виконавчій системі можливе за умови глибокої системної трансформації починаючи від удосконалення законодавства і підвищення соціальних гарантій, до виховання нової культури працівників кримінально-виконавчих установ.

Список використаних джерел:

1. Аналітичний звіт НАЗК «Стан корупції в Україні: виклики та тенденції». Київ. 2023. 68 с.
2. Курс кримінології: Загальна частина / За ред. О. М. Джужи. Київ. Юрінком Інтер. 2021. 352 с.
3. Мельник М. І. Корупція як соціально-правове явище. Київ. Атіка. 2019. – 284с.
4. Гриценко І. А. Протидія корупції у правоохоронних органах України. Київ. НАВС. 2020. 146 с.
5. Хавронюк М. І. Корупційні ризики в системі виконання покарань. Вісник кримінологічної асоціації України. 2021. № 1. С. 54–61.

УДК 340.134:336.2

МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ У СФЕРІ ПОДАТКОВОГО ПРАВА

Малишко І. В., старший викладач
кафедри публічно-правових дисциплін
Соціально-гуманітарний факультет
Білоцерківський національний аграрний університет

У тезах розглянуто взаємозв'язок міжнародних стандартів прав людини та національного податкового регулювання. Проаналізовано підходи Європейського суду з прав людини, принципи пропорційності та законності податкових втручань, а також визначено основні проблеми забезпечення прав платників податків в Україні.

Ключові слова: податкове право; права людини; міжнародні стандарти; пропорційність; ЄСПЛ; право власності.

Міжнародний захист прав людини у сфері оподаткування набуває особливої актуальності в умовах європейської інтеграції України, адже податки, як форма публічно-владного впливу, прямо зачіпають фундаментальні права, зокрема право власності (ст. 1 Протоколу № 1 до Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод). Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) неодноразово

ЗМІСТ

Ковальчук І. В. ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ ІМПЕРАТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА.....	3
Сокиринська О. А. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ЗАСТОСУВАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ НЕОБХІДНОСТІ	6
Макарчук В. В. ЗАГРОЗА ФУНДАМЕНТАЛЬНОМУ ПРАВУ НА ЖИТТЯ ТА БЕЗПЕКУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	9
Сімакова С. І. КОРУПЦІЯ У КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СИСТЕМІ - РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ.....	13
Малишко І. В. МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ У СФЕРІ ПОДАТКОВОГО ПРАВА.....	17
Терещук М. М. ЗАХИСТ ПРАВ ЖІНОК НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ..	20
Аргат Я. П. ЗАХИСТ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ У СІМЕЙНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....	23
Настіна О. І. РОЗВИТОК ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ.....	25
Звонарьов О. Ю. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	29
Тимощук О. Г. АДАПТАЦІЯ СТАНДАРТІВ ХАРТІЇ ОСНОВНИХ ПРАВ ЄС ДО УМОВ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ТА ВІЙНИ.....	32
Ломакіна І.Ю ЗАХИСТ ПРАВ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ МЕДИЦИНИ: ПРОБЛЕМИ ТРУДОВИХ ГАРАНТІЙ І ПИВАТНОСТІ.....	35